

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

<i>Helyben házhoz hordva:</i>	<i>Vidéken postai székkel:</i>
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 "	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat b. petit sor egyszer . . . 6 kr Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 " Nyilttér sora . . . 15 "

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Késziratokat vissza nem küldünk.

Trónbeszéd.

— Saját tudósítónk távirata —

Budapest, október 3.

A magyar delegáció mai fogadtatásánál Tisza Lajos gróf a delegáció elnökének beszédére, ő felsége a következőképp válaszolt:

Hűségük és ragaszkodásuk kifejezése őszinte meglepedéssel tölti el szívemet, fogadják érte meleg köszönetemet.

A külső helyzet az országos bizottságok utolsó lényegében nem változott. Viszonyaink az összes hatalmakhoz minden tekintetben barátságosak maradtak s a velünk szövetkezett birodalmakkal való bizalomteljes összetartás folyton érvényesíti üdvös hatását a béke fentartására.

A népek békevágya s az anyagi jólétről való gondoskodás tagadhatatlanul mérséklőleg hatnak a nemzetközi viszonyokra, s így kormányaim a múlt évben nagyrészt a nemzetgazdasági kérdésekre irányozták törekvéseiket, nevezetesen arra, hogy a monarchia kereskedelmi forgalmát hosszabb tartamu szerződések által maradandóbb alapra fektessék.

A Német- és Olaszországgal, Helvéciával és Belgiummal kötött, s már életbe lépett szerződéseken kívül a Szerbiával folytatott alkudozások is kielégítő befejezésre jutottak s remélem, hogy ezen szerződés is mindkét fél javára nem soká életbe fog léphetni.

A hadsereg és a hadi tengerészet költségeinek összegét kormányom a monarchia pénzügyi viszonyainak lelkiismeretes számbavételével az el nem kerülhető szükség határaihoz szabta.

Az emelkedés, mely a múlt évi szükséglethez képest mutatkozik, nem várat-

lan, mert nagyrészt hadügyminiszteremnek ismételtén megvitattott oly javaslatából ered, melyeket pénzügyi tekintetből részben kellett ugyan odáznai, de melyeknek megvalósítása, a haderő fokozatos erősítésének és műszaki tökéletesítésének szempontjából immár mulhatatlannul szükségessé vált.

Bosznia és Hercegovina jövedelmei ez évben is elegendők lesznek ez országok közigazgatási költségeinek fedezésére, annyiival inkább, minthogy az ottani közgazdasági élet minden ágában állandó haladás észlelhető.

Bizva azon belátásban és hazafiasságban, melylyel Önök feladatuk megoldásához lépnek, munkájuknak a legjobb sikert kívánom és mindnyájukat szívemből üdvözlöm.

Az új költségelőirányzat.

Arad, október 3.

Lapunk legutóbbi száma terjedelmes távirati tudósításban ismertette már Wekerle exposéját, melyet az 1893-ik évi költségelőirányzatról terjesztett a képviselőház szombati ülésén a parlament elé. Az országgyűlés osztatlan tetszéssel, a szabadelvű-párt lelkes éljenzés- és ovációkkal fogadta a magyar kincstáros előterjesztését, melynek minden tétele hangozó és megcáfolhatatlan bizonyosság Magyarország fináncziális és kulturális megizmosodásáról.

Csak öt évvel előbb is Magyarország államháztartási mérlege állandó hiánnyal zárult, mi azt jelentette, hogy az ország az ő mulhatatlan, rendes évi kiadásait

csak újabb meg újabb adósságokkal képes fedezni. Azóta évről-évre javultak a viszonyok, dacára annak, hogy sem újabb adónemek behozatala, sem a régiékek emelése által a közterhek nem emeltettek.

A kedvező eredmények létrehozásában három tényező játszott különösen közbe: a kedvező gondviselés, mely a tartós béke áldásában részelteti egész világrészüket, a magyar nemzet áldozatkész munkássága és takarékosága és a parlamenti többség és kormány, józan, tervszerű, reális politikája, melyre épen a szombati ülésen beterjesztett rendkívül kedvező költségelőirányzattal tette föl Wekerle a siker koronáját.

14,047 frt fölösleggel zárja a pénzügyminiszter az 1893-ik évi budgetjét, de nagy tájékozatlanságra vallana, ezen felesleg szerint itélni meg annak értékét. Hiszen az 1891-ik évi előirányzat feleslege is csak pár száz forinttal különbözött a mostanittól és az ellenzéki politikus harangöntők eleget gunyolódtak is a csekély összeg fölött, mégis a zárszámadások végeredménye az 1891-ik év háztartásánál harminczöt millióra menő felesleget tüntetett fel, mint tényleges tiszta megtakarítást.

De képtelenség is volna egy előirányzatban tetemes feleslegek kimutatása, mert hiszen oly nagyok egy részt a közgazdasági és kulturális viszonyaink fejlesztéséhez megkívántató igények s oly nyomasztók másrészt a közterhek, melyeket háztartásunk költségei az adófizető polgárok vállaira raknak, hogy az eleve

TÁRCZA.

— Október 4. —

Szerelem.

— Költeményprésában. —

... Rózsaszínű levelet nyom a levélhordó a kezembe.

Lopva dugom el, hogy avatatlan szemek meg ne lássák, azután bezárkozom szobámba, s úgy olvasom el, hogy az ünnepélyes perczet ne zavarja semmi nesz...

Szemeim vágygallyal rohannak végig a sorokon s hosszasan elnézem azokat a jól ismert gyöngéd vonásokat. Agyamból számúzve lesznek a gondok, s keblemben egy kimondhatatlan kellemes érzés lopózik.

Ugy érzem, mintha selymes fűvű réten járnék pacsirta daltól felvert virágbokrok között, hol minden csupa élet, csupa illat, meg napsugár.

A levélből egy kék nefejejts és csipkés szélű piros szegfű virít felém. Szirmaik a préseléstől fonyadtak, de én nem látom.

A fonyadást, csak színes szirmok illatát érzem, mely balzsamos, mint a kedvesem lehelete...

Vágy száll meg, hogy újra szivhassam leheletét, hogy újra láthatnám fénylő szemeit, melyek talán az esthajnalról kapták ragyogásukat és fohatnám azokat a kis kezeket, melyek oly melegen fonódnak nyakam köré.

Ez a fény, ez a meleg, a te fényed, te mindenható, édes szerelem!

Te tükröződöl vissza azokból a virágokból, azokból a sorokból, melyek megnyugtattak, melyek azt sugják nekem; kedvesed szeretet, kedvesed nem csal meg!...

Igen, te tükröződöl vissza az ég, az urjából, még a csillagok fényéből is te, — te enyhet adó, édes szerelem!...

Nagy és örök a te hatalmad...! Sem idő, sem távolság meg nem emészti a te végtelenséget.

Dicsfénnel övezed az ifjak homlokát, rozsákat hintesz arcukra, boldogságot életünkre...

Légy üdvözlölve te mindenható, édes szerelem...

Mi vagy te az embereknek!?

Boldogsága, küzdésre lelkesítő reménye, sokszor gyilkosa, öldöklő anyaga.

Az életnek te vagy az illata, te vagy a himpora, te érted küzdünk, te érted szenvedünk.

... Zöld mezőben piros virág... a remény zöldjén a gyönyör piros virága...

Te vagy az eszmény, te vagy az élet! Nélküled nincs rügyet fakasztó tavasz, nincs illatos virág, nincs csattogó madárdal...

Csókod édes, mint a mézbe mártott rózsa, mosolyod meleg, mint a napsugár, még kö-

nyed is lágy, gyöngyös, mint a harmatos eső...

Szívemből köszöntlek te mindenható édes szerelem,

Vágyat adsz a szívnek, magas szárnyalást a léleknek, erőt a fáradtnak, kitartást a csüggedőnek, — — foglald el házadat és uralkodjál a föld meg a csillagok fölött!

Uralkodjál örök dicsőségben.

Sz. Ilonka.

Az agio.

Mély csend, nehéz sötétség uralkodik. Néha-néha egy-egy mély sóhaj és halk zokogás is hallható. Csak a léget elárasztó finom parfüm-illat s a padozaton elterülő szőnyeg puhasága tudatja velünk, hogy nem börtönben, hanem valamelyik salonban vagyunk.

Puha, selyem divánon bánatos lélekkel, kesergő szívvvel ül a hölgyecske, mély gondolatokba merülve. Észre sem veszi mikor néha-néha egy-egy mondat röppen el picziny számóca-ajakán.

— Elment... Itt hagyott... Azt sem mondta mikor jön vissza... Pedig esküvel fogadta, hogy szeret...

Hogy ki volt az a halandó, ki ő nagyságát itt hagyta, az a mélységes titok.

Nincs úgy elrejtve az emberiség előtt a

mutatkozó feleslegek vagy az oly sürgős beruházásokban kellene elhelyezést nyernünk, vagy az egyenes adók apasztásában eliminálnodniok.

Könnyen belátható tehát, hogy egy közel félmilliárdos költségelirányzat 14,000 frtnyi feleslege inkább formális takarója az abszolút egyensulynak s a budget tényleg — ceteris paribus — akkor sem volna lényegében kedvezőtlenebb, ha 14,000 frtnyi felesleg helyett ugyanoly nagy hiánnyal záródna.

Egészen másutt kell tehát egy előirányzat realitásának, kedvező egybeállításának feltételeit keresnünk. Megtaláljuk azt első sorban az 1891-ik költségelirányzattal való egybehasonlítás, mely a tényleges eredményeiben oly óriási feleslegget mutatott, megtaláljuk a kiadási tételek gyümölcsöző természetében, melyek az országos közgazdasági és közművelődési viszonyainak fejlesztésére vannak hivatva, s végre a bevételi tételek emelkedésében ott hol azok a polgárság vagyonosodására vallanak, vagy azok oly mérsékelt összegekben lett előirányzásában, melyek befolyása váratlan, de bekövetkezhető kedvezőtlen esélyek és viszonyok között is a legnagyobb valószínűség szerint várható.

Az 1893-ik költségelirányzat mindhárom szempontból megállja a tűzpróbát ennek részletesebb méltatására alkalmilag visszatérünk.

Belföld.

Új törvényjavaslat.

A miniszterelnök, mint értesülünk, már legközelebb törvényjavaslatot szándékozik a képviselőház elé terjesztetni a főrendikában örökös tagsági joggal bíró családok Horvát-Szlavonországokban állandóan lakó tagjainak nyilvántartása tárgyában.

A vaskapu.

A vaskapu szabályozási munkálatokat a legutóbbi hónapokban oly eredménnyel folytatták, hogy remélteni lehet, miként a folyó évre előirányzott összes munkálatok tényleg el is lesznek végezhetőek. A jövő évben a következő munkálatokat szándékozik végrehajtani a kereskedelmi miniszter: A KozlaDójké zuhatagnál a víz allati sziklarepesztések folytatását: az Izláz-Tachtális zuhatagnál a víz alatti sziklarepesztések megkezdését; grébmilanovái s a Juc-zuhatagnál tervezett szorítóát építésének folytatását s a Vaskapunál a

csatorna töltéseinek s a víz alatti sziklarepesztéseknek a folytatását. Ezekkel kapcsolatban a miniszter folytatni szándékozik a zuhatagok közti szakaszokban a munkálatok végrehajtásával összefüggő s már az idén megkezdett pótfelvételeket is.

Wolafka utódja.

Egyházi körökben az a hír, hogy a távozó Wolafka örökösét a kultuszminiszeri osztálytanácsosságnak Hettyey Samu, jelenleg bécsi pázmán-intézeti lelki igazgató lesz. Hettyey esztergommegyei pap, volt nagyszombati gymnasiumi tanár, majd az esztergomi papnevelőben a történelem és bölcsészet tanára s egyesszersmind tanulmányi felügyelő.

A kolera Budapesten.

— október 3.

Az „Aradi Közlöny” vasárnapi táviratainak kiegészítése gyanánt még a következő részleteket jelenthetjük a fő- és székvárosban konstataált ázsiai kolera-ról:

Geibhardt Lajos dr. tiszti főorvosnak szombaton délután 4 órakor kézbesített Pertik Ottó dr. a baktériológiai vizsgálat eredményeiről szóló jelentést. E szerint a Szűcs József teteméből és Kontó József és Vostál István ürületeiből preparált lemezekben oly bakterium koloniák fejlődtek, a melyek ázsiai kolera jelenléte iránt kétséget nem hagynak fenn.

A tiszti főorvos e jelentés átvétele után haladéktalanul jelentést intézett Kamermayer Károly polgármesterhez s aztán vele együttesen még az esti órákban felhajtattott Budára a miniszterelnökhöz, aki azonban még akkor a delegációkban a Hungáriában tartott ülésén volt. Mikor ide érkeztek, Szapáry Gyula gróf miniszterelnök éppen távozóban volt, de a polgármesterrel és tiszti főorvossal azonnal — amint a helyzetről tudomást vett — értekezletet tartott. A miniszterelnök, mint a belügyminiszter kijelentette, hogy a járvány elfojtására a maga hatáskörében ő is mindent meg fog tenni s ugyanezzel kérte a polgármestert és főorvost, hozzátéve, hogy amikor ennek szükségét látja, bármikor és bárhol forduljanak hozzá, hogy őket a teendőkben támogathassa.

Kamermayer polgármester, habár eddig is minden lehető intézkedés megtörtént a járvány megakadályozására, mindazonáltal a további teendők megbeszélése végett hétfőre összehívatta a közegészségügyi bizottságot, hogy az esetleg járványbizott-

sággá alakuljon át. Ugyanakkor fogják, a szükséghez képest kimondani azt is, hogy a kerületi ellenőrző bizottságok járványbizottságokká alakuljanak.

A barakk-kórházban jelenleg a következő uj kolerabetegeket ápolják:

Zaborav Zsófia oszlegleányt, a kit szombat éjjel szállították be a nefelejts-utca 40. sz. házból. Heisler Irén fiatal leányt, a kit a csömöri-ut 20. szám alatt levő lakásáról szállították el, fölötte súlyos állapotban. Hergersdorfer János esztergályost, a ki a felső-rakpart 14. szám a lakik. Mészáros Gábor fűtőt, a ki a külső váci-uton lakik s a józsefvárosi pályaudvarban lett rosszul. Major Béza munkásnőt (lakik a külső váci-uton 74 szám a.) Fischer Katalin napszámosnőt (lakik az arena ut 52. számú házból.) Nagy István napszámost, ki a VII. kerületi Garay-teren egy épülő ház körül dolgozva lett rosszul. Lakása a kiskülváros-utca 11. sz. a van. Rátkó Mihály napszámost (Madách-utca 12. sz. a.) Bor Ottóné napszámosnőt (Erdőtelek 1617. szám alatt.) Péki Erzsébet, a kit mint koleragyanus beteget vittek be a kolera-kórházba, mint kitűnt hevenyhólyaghurutban szenved. Halálát három fordult elő a szombati nap folyamán.

Kocsis József asztalosmester hirtelen rosszul lett a nefelejts-utca 59. számú házból levő lakásán. Azonnal beszállították a barakk-kórházba, a hol nagy kínok közt meghalt. A lakókat, a kik vele egy házból laktak, Magyarevite kerületi orvos rögtön kilakoltatta s utasította, hogy a szükségbarakkba menjenek. Ott azonban már annyian vannak, hogy őket be nem fogadhatták. Az emberek erre a főváros utcáin elszéledtek s most hajléktalanok.

A másik kolera-halott Kontó József napszámos.

A harmadik haláleset az angyalföldi tébolydában történt, melyről szintén csaknem bizonyos, hogy kolera forog fenn. A tiszti főorvosi hivatal a holttestet öt százalékos karbololdattal telített lepedőbe burkolva, a temetkezési-vállalat kocsiján a barakk-kórház bonczelő termébe vitette. A tébolyda összes helyiségeit dezinficiálták.

Heikovic Mátyné 30 éves napszámosnő az ó-budai solymár-utca 13. számú ház előtt hirtelen összeesett és meghalt. Mint-hogy férje állítása szerint régóta szenvedett szívbajban s valószínű, hogy ennek következtében halt is meg, holttestét a törvényeséki orvostani intézet boncztermébe szállították.

Szapáry és az apácák.

Most, hogy Nagyváradon az asszonyháború folyik s Szapáry Gyula gróf belügyminiszter abban a nem irigylendő helyzetben van, hogy igazságot tegyen az asszonyok közt, bizonyára érdekelni fogja a kö-

repülő gép titka, mint a szerető nő szívében az ő imádatának tárgya.

Merengve ábrándozik s talán álmodozik. Csak mikor erősebben hallatszik a kopogtatás, rezzen fel álmodozásából. Egy percze kéjes öröm futja át reszkető testét. Háttha — „ő” Ah! elmúló álom csak, hiszen „ő” már messze van, — más vidéken.

Bátortalan félelemmel ejti ki a „tessék”-et. Az ajtó nyílik.

— Ah! minő sötétség. Hisz nincs is talán senki.

— Dehogynincs. Hozott Isten benneteket kedveseim. Tegyétek le a kalapot. Foglaljatok helyet. Jaj be jó, hogy eljöttetek, mint unatkozotam egyedül. Mi hír van a városon?

E közben a sötétséget tartó függönyök felgördültek a beözönlő világosság láthatóvá teszi a bent levő négy hölgyecske, kedves, mosolygó arcát.

Hová lesz a még csak az imént is bánatos arc, kesergő lélek, feledni nem tudó, megcsalt szív?

Nincsenek... azok mind eltűntek. Oh! némely szív egy perc alatt tud szeretni és feledni egyaránt. Helyette kacagó vidámságot mulatni vágyó örömet látunk.

Megerednek a pergő kis nyelvecskék.

— Hallottad e már kedves az új hírt?

Tudod-e, hogy kit neveztek ki annak a csapodár Szádynak a helyébe?

Ugy-e nem? Látnod mi már láttuk is a vonatnál, mikor ma reggel megérkezett. Csendes Elemérnek hívják. Ez ám még csak szép fin. Szády semmi sem e mellett. Szép magas szöke fiatal ember. Igen csinosan öltözködik, valóságos dandy. Apapa azt mondja, hogy nagy protekciója van, sokra viheti. Már ma megkezdte a vizitálást, talán ide is eljön.

*

Néhány nap múlva mindenki ismerte Csendet s viszont ő is ismert mindenkit. Nála nagyon könnyen ment az ismeretség. Szép fin volt azt meg kell adni. Epedtek is utána a lányok.

Ha társaságba ment — bár ő egyike volt azoknak a világiaknak, akik egy egész társaságot napokon át el tudnak tartani beszéddel — nem kellett finom bókokon törni a fejét, mondtak neki a lányok eleget.

Hiába próbált ellene régebbi fiatal ember fellépni: kudarcot vallott: mert Csendesnek két felé agioja is volt. Az egyik az, hogy: nőtlen a másik — a mi fő — hogy: u j e m b e r. Ily agióval az Isten legszébb angyala sem buktatta volna őt ki a hölgyek kegyéből.

Hanem egyszer azt veszi észre Csendes ur, hogy ha sétál, a lányok elkerülik. Nem néz már epedve egyik lány sem az ő mo-

solygó szemébe. Ha társaságba megy, még a már kívülről hallatszó vitának is azonnal vége szakad, minden lány igyekszik haza, hogy vendéget vár, vagy talán már ott is van. Beszédjére nem figyelnek. Egy szóval látja, hogy a nők kegyéből kicseppent. Megpróbálja a bevonult szebbnél-szebb bókokat, szerelmi ömlengéseket, mind hiába, nem hallgatnak rá.

Nekem Csendes tanulótársam volt. Bár mint tanulótársak nem voltunk szoros baráti viszonyban, mégis az egy városban való hivataloskodásunk folytán némi bizalmasság keletkezett közöttünk.

Egyszer meglátogatott. Köznapi dolgokról kezdett beszélgetést. Én azonban hamar átláttam, hogy más célja van látogatásának. S csakugyan nem sokára fel is hozta, hogy mondjam meg neki: miért idegenkednek egy idő óta a leányok?

Elmosolyodtam... Szó nélkül vettem elő a „K. Cs. L.” mult heti számát, a melyben ez volt olvasható:

„Csendes Elemér X...i bírósági jegyző eljegyezte Szendey Piroskát, Szendy Sándor földbirtokos szép és művelt leányát.”

— Hát ezért!!! Hahaha!!!

— Haja! barátom ez nálunk így szokás. Az agiód eddig tartott. Ezután te a „nem létezők” sorába tartozol a — lányok előtt.

Sáfar Béla.

zónságot, mikép vélekedik a kormányfő az apáca-kérdésről.

Erről pedig felvilágosít a belügyi tárca jövő évi költségvetésének indokolása, melyben a belügyminiszter az apácák lelkes pártfogójának bizonyítja magát. Az említett indokolásban ugyanis egy országos kórház szükséglete alkalmából ekként nyilatkozik: „Az apácáknak ápolói szolgálatra való alkalmazása csak úgy érhető el, ha e mellett az élelmezés körüli teendőkkel is megbíztatnak; pedig az apácáknak a betegosztályokon való alkalmazása a humánus szellem és jó bánásmód tekintetéből nagyon kívánatos.”

Az indokolás egy másik pontjában hozzászól a miniszter, hogy „mint azt a külföldi gyógyintézeteknél a tapasztalat is igazolja, a világi személyzet az apácák részéről gyakorolt éber ellenőrzés által jótékony irányban befolyásoltatik.”

Az apácáknak a belügyminiszternél tehát már felig nyert ügyük van. Azonban az apáca-kérdés e részével (t. i. a mi a betegápolást illeti) a legtöbb ember egyetért a belügyminiszterrel, mert az apácák a betegápolás terén valóban a szent hajdankorra emlékeztető erényekkel ékeskednek. Más dolog azonban a nagyváradi, a hol az árvák nevelését és tanítását akarják apácákra bízni, a minnek értékeiben nagyon ellentétesek a nézetek és így még kérdés, vajjon a belügyminiszter az apácák tanítói és nevelői működéséről is úgy gondolkozik-e, mint a betegápolásról.

A fa- és fémipari szakiskola.

— Megnyitó ünnep október 2-án. —

A fa- és fémipari szakiskolát, Arad e legújabb gyakorlati irányu intézetét vasárnap nyitották meg.

A megnyitó ünnepélyre, — mely az ipartestület emeleti dísztermében folyt le — a kereskedelmi miniszter képviselőjeként Szterényi József kir. iparfelügyelő jött Aradra. Megjelentek Arad megye képviselőitében Párecz István tanácsnok és Lócsa Rezső aljegyző. Ott voltak Grünwald Ferenc kereskedelmi kamarai és felügyelő bizottsági elnök, Réthy Lipót alelnök, Szontagh Gyula a kereskedelmi testület elnöke, Nikolics Péter, az ipartestület elnöke, Múlek Lajos dr., az ipartestület ügyésze, Nesnera Aladár igazgató vezetése alatt az új intézet tanártestülete stb. A vendégek mögött két oldalt az iskola növendékei foglaltak állást.

Pontban tizenegy órakor Grünwald Ferenc felügyelő-bizottsági elnök nyitotta meg az ünnepélyt. Most Gál Jenő dr. országgy. képviselő vázolta beszédében a szakiskola létrejöttének történetét.

Szterényi József kir. iparfelügyelő emelt ezután szót és határozó szép beszéd kíséretében átadta az iskolát a miniszter nevében a felügyelő birotnak és az igazgatónak. Figyelemre méltó volt a miszteri biztos beszédének ama része, melyben kifejté, hogy a kormány a kisipar védelmére tekteti a súlyt és téves a kisiparosság ama felfogása, mintha a gyáripár kedvezményezettnek.

Nesnera Aladár a fiatal intézet igazgatója meghatott szavak kíséretében vette át az iskolát.

Utolsónak Párecz István tanácsnok, mint a város hatóságának képviselője szolt őszinte örömeinek a kifejezést a fölött, hogy az iparúzó Arad egy ily házagot pótló intézethez jutott. Súlyos anyagi viszonyok közt van a város, mondá, az nem habozott hozzájárulni a szakiskola felállításához mert azt nagy fontosságának tekintti. Isten áldását kéri az intézet működésére.

Mindeme lendületes, meleghangú szép beszédek, melyek az ünnepélynek méltóságteljes, komoly kulturális ünnep jelentőségét kölcsönözték, zajosan megéljenzte a hallgatóság.

A növendékek ezután a tanterembe vonultak és az ünnepély véget ért.

Déli egy órakor az iskola felügyelőbizottsága és tanári testülete társasbédre gyűlt össze Pohl kis éttermében. A kitünő anunnált hangulatban folyt a jelen voltak kivétel nélkül az új iskola megnyitása fölött érzett örömdetes hangulatnak adtak ismételt kifejezést. Ebéd

közben számos toaszt volt. Grünwald Ferenc elnök a kereskedelmi miniszterre emelte poharát, Gál Jenő dr. Szterényi József iparfelügyelőt köszöntötte fel. Millig Mátyás az új iskola tanáira ezek nevében Somogyi Gyula tanár az iparenokra, kikről az intézet felvirágzása sok részben függ, mondott áldomást.

Szterényi József iparfelügyelő vasárnap este utazott el. Az iskolában pedig tegnap reggel már megkezdődött a tanítás; Arad iparosságának régi óhaja teljesült, a szakiskola már meg van.

Tanügy.

Az iskolás gyermekek száma.

Erdekes kimutatást vettünk, mely Arad szab. kir. város iskoláinak látogatottságát tünteti fel, összesen jelentkezett és beiratkozott a városi iskolákba 3274 növendék, 81 több, mint a múlt iskolai évben. A diáksereg a következőleg oszlik meg az iskolákban.

A polgári fiu iskolának 359, a polgári leányiskolának 339, a templom utcai elemi leányiskolának 488, a templom utcai elemi fiuiskolának a.) 262, a b.) fiuiskolának 333, a siketnéma iskolának 11, a Kossuth-utcai fiuiskolának 291, a Hassinger utcai elemi leányiskolának 285, a szt-pétertéri elemi fiuiskolának 242, a kapa utcai elemi leányiskolának 210, az újtelepi vegyesiskolának 296, és a gáji vegyesiskolának 158 növendéke van,

Daczára a tudásszomjas tankötelesek e tekintélyes számának tulterheltség csak a Kossuth-utcai fiuiskola I osztályában, melynek 101 és az újtelepi vegyesiskola I osztályában melynek 114 növendéke van, — mutatkozik.

A pernyávi ovodába 22, a gáji ovodába 53 gyermeket irattak be.

— Az iskolaszék ülése. Aradváros iskolaszéke ma délután 4 órakor az általunk közlött tárgysorozat szerint ülést tart.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 758.1 mm., délután 2 órakor 757.9 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 15.9, délután 2 órakor C° + 20.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor DK. 3. Felhőzet: reggel többnyire borult, esik, délután borult, esik. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 mm.

Telefon-ügy.

A telefon előfizetők száma az utóbbi időben annyira felszaporodott, hogy a rendelkezésre álló 100 vezetéket most már teljesen igénybe van véve.

Igazolja ez a berendezés életre valóságát, de más részről és főképen azt, hogy Arad sz. kir. város közönsége rövid idő alatt felismerte a berendezés célszerűségét úgy annyira, hogy annak immár olyanok is szükségét látják, kik kezdetben egész idegenkedéssel fogadták a belépésre való felhívásomat.

Vannak többen jelentkezők, ki egyelőre el nem láthatókal megtétté azonban minden intézkedés, hogy a további jelentkezők részére még 150 vezetéket készítsenek s amint a hozzávaló anyagok megérkeznek, az építkezés legott kezdetét fogja venni.

Hogy az illetők az építkezésnél azonnal bekapcsolhatók legyenek, más részről pedig, hogy a vezetékek iránya már előre meghatározható legyen, felkérem a belépni szándékozó közönséget, hogy ebbeli kívánságát nálam minél előbb írásban jelentse be.

A belépő nyilatkozat nyomtatványa a hivatalban kapható és ugyanott vagy én, vagy helyettesem készséggel nyújt felvilágosítást.

Tudatom, hogy a keresk. miniszter ur ó nagyméltósága rendelkezése folytán nyári állomásokra is (a nyári hat óra) lehet előfizetni. Azok tehát, kik kerti lakásukat a központi hálózatba bekapcsolni óhajtják, saját érdekükben már most jelentkezzenek, hogy az építendő vezetékek iránya szerint állapításuk meg.

Purczell Béla br.,
posta- és távírdafőnök.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 4. —

Szeles.
Hűvös.
Eső.
Később derűs.

A főkapitány ur szives figyelmébe.

Arad, október 3.

Rendőrségünk minden szép- és nemesért lelkesülő főnökének két lényeges körülményre kívánjuk figyelmét felhívni azon kellemes reményben, hogy felszólalásunknak a jóakaratán kívül nem tulajdonít egyebet.

A templom-utcai közs. fiuiskola oldalbejárata előtt helyezkedik el naponta egy czukorka árus. A kecskelábra helyezett asztalkát délelőtt és délután körülöztöni a gyermekek sokasága, nyakrafőre vásárolván a különböző színű, változatos ízű, gyomorrontó nyálankaságokból.

A száraz tény magában véve nem lehet kárhóztatni, de miután mélyebben fekvő erkölcsi háttere is van, a közmorál indokából kötelességünkben áll a főkapitány ur figyelmét e körülményre felhívni, s hogy állításunk igazságáról bárki is meggyőződjék, azt szükségesnek találjuk a következőkben megvilágítani.

Hogy az ugynevezett „Péter bácsi” kecskelábra asztala délelőtt és délután kiürül, az tény; de tény az is, hogy azt a kisebb korbelt gyermekek veszik meg és fogyasztják el, honnan kapják arra a költséget? A szülőktől. De vajjon feltehető-e, hogy a szülő direkt czukorvételre adogasson naponként krajczárokat? Nem! A gyermek soha sem kér czukorra, a szülők sem adnak ily czimen pénzt, hanem kérnek igenis: irkára, palaveszszőre, írónra, pennára, gumira, szóval író- és rajzszeretre s nem egy eset bizonyítja, hogy a torkosabbak igen gyakran zsarolják a szülőket az említett szükségletek beszerzése czimén. Persze ha a szülők kérdőre vonják őket, hogy hiszen tegnap adtam irkára vagy pennára, azonnal kész a felelet... igen, de elveszett, vagy eltörött.”

A nyálakodás tehát hazugságra sarkalja a nebulirt, ami később szándékos csalással s nem ritkán lopással is minősül. Ennek beigazolására számtalan konkrét eset áll rendelkezésünkre; és ennek hangsúlyozása által nem hatni, hanem a tény valóságául meggyőzni kívánjuk rendőrségünk buzgó és lelkes főnökét.

S most már kérdezzük őt, mint családapát, nem találja-e fontosabbnak a nagyszámú ellenállni nem tudó zsege gyermekesereg erkölcsének megóvását, mint egyetlen ember keresetének biztosítását? Szerintünk sokkal fontosabb az amugy is lazult erkölcsi viszonyok javítása és megerősítése nézve mindent megtenni, ami azt előmozdithatja s viszont elhárítani mindazt, ami ennek útjában áll. „Alkalom szüli a tolvajt”, mondja egy példaszó; tehát a rosszra csábító alkalmat kell eltávolítani, megszüntetni, vagyis a „Péter bácsit” és kecskelábra asztalát eldeposálni főhadiszállása, a templom-utcai fiuiskola elől.

Azt vehetné ennek ellenében az elfogultság, hogy a vázolt nyálakodás és gyermeki turpisság azért nem szűnnék meg, mert hát minden boltban árulnak nyálankaságokat s ha Péter bácsitól a gyermek nem vehet, hát vesz a boltokban. Csakhogy amig ezen ellenvetésben csak a lélektani valószínűség van meg, addig amabban a tapasztalati tény nyer igazolást; más szóval: lehet, hogy vesznek czukrot a boltokban, de bizonyos, hogy ha Péter bácsi csábító kirakatát megpillantják, az irka, vagy penna ára hozzája vándorol okvetlenül.

De a morális árnyoldala mellett még közegészségi háttere is van a dolognak, a mennyiben bizony semmi előnyére sem válik az egészségnak a tudja isten miféle materiából készült, inycsiklandozó nyálankaság. Nem állítjuk ez által vakmerőn, hogy a czukorkák veszélyeztetnék az egészséget, de a következetes nyálakodástól kifejlődő czukor-sav bizony nem is teszi pirosposzsgássá az egészséget, sem elő nem mozdítja a fogak épségét.

Ezek előadásán kívül még egy másik, —

nevelés oktatás ügyben szorosan és mélyen-bevágó körülményt is ajánlunk a főkapitány ur szives figyelmébe.

Nem egy, több eset fordult már elő, hogy a sebesen hajtó fogatok elgázolták az iskolából kijövő gyermekek némelyikét. Ezen végzetessé válható esetek elhárítása czéljából azon üdvösnek látszó intézkedés foganatosított, hogy a templom- és kazinczi-utcában a következő felirat helyeztetett el: „Ezen utcában csak lépésben szabad hajtani.” Amde ezen hatósági rendelet csak írott malaszt, melyet az tart meg, aki akar, csak az respektálja, akinek tetszik. Ha a főkapitány az inkognitóban csak egy napig szemlélné a közlekedést a két utcában, meggyőződne róla, hogy igaz ezen állításunk. A templom-utcai poszton álló rendőr tán maga sem tudja, miféle tilalom van a két utcában táblára írva, mely tábla úgy el van rejtve, hogy biz azt keresni kell, hogy hol van.

Szerintünk ezen rendeletnek feltűnőleg oly helyeken kellene elhelyezve lenni, ahol akarva-nemakarva is szemébe tűnhessék mindenkinek; tehát mindkét utcában nem egy, hanem 4-4 tábla volna kifüggesztendő, és pedig kettő az utcák egyik és kettő a másik végén jobbról és balról az utolsó, illetve szélső házakon is. A poszton álló rendőr pedig felelősség terhe mellett utasítandó arra, hogy a hatósági tilalom ellen vétőket rang és személykülönbség nélkül jelentse fel a kihágási bíróság pedig marasztalja el.

Reméljük és hisszük, hogy S a r l o t főkapitány ur alkalmat vesz az itt elősoroltak valódiságának megbizonyosodására nézve és a közügyek érdekében szükségessé váló intézkedés megtételét nem mulasztja el.

Rébusz.

H I R E K.

Oktober 4. Kedd. Róm. kath. napár: Assisi Ferencz. — Protestáns napár: Ferencz. — Görög-keleti napár (szeptember 22.): Foka. — A nap két 8 óra 5 perczkor, nyugszik 5 óra 31 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3-4-ig és pénteken 11-12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Oktober 4. A kereskedelmi és iparkamara ülése délután 5 órakor.

Oktober 5-6. Ellenőrzési szemle a honvédlaktanyában.

Oktober 8. A tornaegyleti vívókör ünnepélyes megnyitása.

Oktober 10. Aradmegye őszi évnagyvadás közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Oktober 10. Az aradi gazdasági egylet közgyűlése délután 4 órakor a vasuti palota üléstermében.

Oktober 10. A megyei községi és körjegyzők nyugdíjintézetének közgyűlése délután 2 órakor.

Oktober 16. Az 1848-49-iki honvédek aradi egyletének közgyűlése.

Oktober 6.

— Meghívás. —

Arad szab. kir. város összes polgárai a 13 vértanu életéhez és dicsőséges halálához méltó kegyelettel óhajtkák az idén október 6-át megünnepelni, a tisztelet és hála adóját leróni.

Ezen nemzeti ünnepélyre, mely 1892. október 6-án, d. e. 9 órakor veszi kezdetét, — hazafias tisztelettel meghívjuk Arad város területén levő összes köz és magánhivatalok tisztviselőkarát, az összes tanintézetek tanárait, tanítóit, valamennyi egyesületet, az asztaltársaságokat, az összes iskolák tanuló ifjúságát és Arad minden lakossát.

Az aradi Kölcsey-Egyesület kegyelet bizottságának megbízásából:

Lukácsy Miklós,
b. elnök.

Sallai Béla dr.,
b. alelnök.

Kovács Vincze,
b. jegyző.

Reggel az ünnepély programja a következő:

1. Fél 9 órakor az összes testületek, társulatok és egyesületek gyülekezése a városháza előtti téren.

2. A városháza előtti térről a közönség háromnegyed 9 kor a gyászmise végig hallgatása végett a Minorita-atyák templomába megy. A mise tartama alatt a „Kölcsey dalegylet F i s c h e r Antal karmester vezetése mellett régi magyar dalokat énekel.

3. Isteni tisztelet után kivonulása a vesztőhelyhez. Lukácsy Miklós elnök megnyitó beszédje után az áll. tanítóképző intézet ifjúságával egyesült daloskörök Kertai Ede tanítóképző intézeti tanár vezetése mellett a „Hymnus” énekelik.

4. Emlékbeszéd, irta és elmondja: Sallay Béla dr.

5. „Szózat” éneklí az egyesült daloskör.

6. Vissza jövet megállás a vértanuk szobra előtt; itt az aradi dalegylet Nagy Sándor karmester vezetése mellett énekel hazafias dalokat. Lukácsy Miklós elnök megkoszorozza a vértanuk szobrát.

— A hivatalos lapból. A király a valuta rendezése körül szerzett érdemeik elismerésül: L a n g Lajos dr pénzügyminiszteri államtitkárnak a Lipót-rend középkeresztjét, E n y e d i Lukács miniszteri tanácsosi czimmet és jelleggel felruházott pénzügyminiszteri osztálytanácsosnak ugyanazon rend lovagkeresztjét, P o p o v i c s Sándor pénzügyminiszteri osztálytanácsosnak pedig a harmadik osztályú vaskorona rendet adományozta.

— A király névnapja. Ő Felsége a király ma, október 4-én ünnepi névnapját. Ez alkalomból az egész országban hálaadó istentiszteletek tartatnak. A minoriták aradi templomában d. e. 10 órakor J á n o s s y Demjén dr provinciális fényes segédlettel fogja czelebrálni az ünnepi nagy misét, melyen a törvényhatóságok, hivatalok, intézetek, egyletek és társulatok küldöttei is részt fognak venni. A többi hitfelekezeti templomban a mai nap szintén lesznek alkalmi istentiszteletek.

— A szerb püspök Aradon. A gör. kel. szerbeknek vendégük van. Vasárnap este érkezett Aradra P o p e v i c s Nikánor temesvári szerb püspök és részt vett az aradi szerb templomban Tököl Sebő elhalálozásának 50-ik évfordulója alkalmából tegnap délelőtt tartott isteni tiszteleten. A püspök délután id. P r o d a n o v i c s Dömő hitközségi elnök vendége volt s ma visszautazik Temesvárra.

— Arad a kislaludi ünnepen. Vasárnap leplezték le nagy ünnepélyességek közepette Györött K i s f a l u d y Károly remek szobrát. Az ünnepélyen minden Dunán tuli vármegye és város volt képviselve, míg a Dunán inneni részről csak Arad szab. kir. város képviseltette magát. A város nevében Institoris Kálmán főjegyző járt Györött s diszes koszorut helyezett a szobor talapzatára.

Telepítvény Aradmegyében. Hódos román községben új telepítvény készül. A község határához F r e u n d-féle birtokot ugyanis 40 dorozsmai magyar család vette meg s azt parcellázva veszi művelés alá. A birtokrendezés most van folyamatban, a mérnöki teendőket T a r a b a Tivadar végzi.

— A püspök és a rabbi. Sorjában bejárta a budapesti lapokat azon Aradról eredt s nagy feltűnést keltő hír, hogy D e s s e w f f y Sándor csanádi megyés püspök a minoriták által adott diszebédén R o s e n b e r g Sándor dr. aradi főrabbit pohárköszöntője után megölelte, megcsókolta s kijelentette volna, hogy a rabbi beszédének minden szava szívéig hatott. Tudakozódtunk azoktól, kik az ebédén részt vettek s így a leghitelesebb forrásból, minden kétséget kizárólag meggyőződünk, hogy a hír k o h o l m á n y, abból egy szó sem igaz. Dessewffy püspök a főrabbit sem ezen, sem egyéb az ő tiszteletére adott ünnepélyes alkalmatosságokon meg nem ölelte, meg nem csókolta s nem mondotta a neki imputált szavakat.

— László főherczeg katonai nevelője. A király J ó z s e f főherczeg javaslatára H i m m e l őrnagyot nevezte ki László főherczeg

katonai nevelőjének. H i m m e l őrnagy nagytehetségű, tudományosan képzett tisztje a hadseregnek, ki a katonai irodalom terén is becses művekkel tetette nevét ösmertté.

— Kolera nosztrasz Aradon. Megirtuk, mint kísért Aradon is a fekete rém. Vasárnapi hírünk kiegészítésül közöljük, hogy P o r t ö r ö Gábor állapota jelentékenyen javult. A barakkórházban, mely közvetlenül P o z s g a y Lajos dr. tiszti főorvos felügyelete alatt áll, L e i t n e r Ernő dr. a rendelő orvos. Maga a főorvos naponként kétszer látogatja meg a beteget s ellenőrzi a barakban az elrendelt óvintézkedések foganatosítását. Határozottan meg van állapítva, hogy P o r t ö r ö csak kolera nosztraszban szenved, mely rendetlen életmódjának a következménye. Közvetlenül az előtt, hogy gyanus tünetek között megbetegedett, félig kisütött szalonnát ebédelt s nagymennyiségű vizet ivott reá. Szombat óta egyetlen újabb betegülési eset sem fordult elő. Mint a késő esti órákban értesülünk P o r t ö r ö t holnapután teljesen gyógyultan elbocsájtják a barakból.

— A király köszönete. S z a p á r y Gyula gróf miniszterelnöktől tegnap a következő leirat érkezett Temesvár város közönségéhez: „Temesvár sz. kir. város közönségének. Ő csász. és apost. királyi Felsége folyó évi szeptember 8-án kelt legfelsőbb elhatározásával a város közönségének a temesvári vár erődített helyi jellegének megszüntetése iránt folyó évi április hó 23-án kelt legfelsőbb elhatározásáért folyó évi június hó 27-én tartott közgyűlésében kifejezett és általam tolmácsolt hálais hódolatnyilvánítását legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott. Miről a város közönségét folyó évi augusztus hó 30-án 53,995. szám alatt kelt rendeletem kapcsán tudomás végett ezennel értesitem. Budapest, 1892 évi szeptember hó 26-án Gróf S z a p á r y.”

— Október 6. Az 1848-9 iki honvédek aradi egyletének tagjai sziveskedjenek f. év. október 6-án reggeli 8-órákor a Deák-Ferencz-utca 42. számú házban egybegyűlni, — honnan testületileg lesz a bevonulás a városház előtti téren megállapított gyülekezési helre. Arad 1892. október 3-án L u k á c s y Miklós honv. egyleti elnök

— Eső és ősz. Tegnap esett, a mi a mostani világban nagy szó. Arad bőven részesült a menybeli áldásban. Az ősz kezdi megembe-relni magát, mert tegnap több ízben valóságos nyári zápor áztatta meg az eltikkadt földet.

— Ülésező bizottság. Arad szab. kir. város közegészségügyi bizottsága ma délután 5 órakor a városháza emeleti dísztermében ülést tart.

— Leszámolás a telepésekkel. A csanád-megyei telepések elszámolása 18 községben megkezdődött. Az eredményről a tisztviselők 14 nap elteltével már jelentést tesznek S z i g e t h y m. kir. pénzügyminiszteri számvizsgálónak.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara ma délután 4 órakor teljes ülést tart.

— Árlejtés a városnál. Arad város gazdasági széke tegnap délelőtt árlejtést tartott a városi szegényápolóban és a rendőrség fogházában kiszolgáltató kenyéradagok beszerzése tárgyában. — A legelőnyösebb ajánlatot Richter János tette, a ki 56 dekás adagokat 5 krajcárért szállít.

— Az aradi szociálisták gyűlése. Vasárnap délelőtt 10 órára 130 munkás gyűlt egybe a városi székepület földszinti kistermében, hogy ülésezzenek s hogy megalakuljon. Az ülést G r é n Nándor rendőrhadnagy jelenlétében H o r v á t h János nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenteket s felhívta őket a tisztikar megalakítására. Elnök lett R o s e n b e r g Károly dr. alelnök H o r v á t h János, jegyzők K i n c z i g Péter és W a l t e r József. A megalakulás után R o s e n b e r g Károly dr. beszélt a munkáskérdésről, kiválóan hangsúlyozva az általános választási jogot. Utána H o r v á t h János szólt s a munkások helyzetének sanyaru voltát fejtegette. Beszéltek még H u j e r Pál és M a y e r 191

ez utóbbi német nyelven. Végül Horváth János indítványára határozatba ment hogy a szocialisták országos értekezletén mely Budapesten a hó 30 és 31-én lesz, az egyet Rosenberg Károly dr és Horváth János által magát képviseltetni fogja.

— Az idei szomoru szüret. Battonyáról írják lapunknak: nálunk a szüret, ha ugyan szüretnek lehet azt nevezni. A kiknek rendes körülmények között 40—60 akó boruk szokott lenni, az idén alig lesz egy akó. Kárba vezetett az idén mindazon munkát, mit a szőlőkben teljesítettek a tulajdonosok. Hanem a rossz terméshez még más is járult, nevezetesen az, hogy a szüret határidejét nagyon gyorsan kitűzték és azt a kis szőlőt, a mi termett, éretlenül kellett leszedni, és így kétszeres csapás sújtotta a szőlőtulajdonosokat.

— Szolgabíró-jelöltek. A nagylaki szolgabírói állásra, mint nekünk írják, két pályázó van: Spilka Antal aradi közigazgatási gyakornok és Francz József hevesmegyei közg. gyakornok.

— Kik jogosultak a magyar czimer használatára? A hivatalos lap vasárnapi száma közli azon egyletek, czégek és intézetek névsorát, melyek kormányhatósági engedély alapján vagy udvari szállítói czimen az ország czimerét használni jogosultak. Ezek közt találjuk a következőket: Dangl János aradi orgona-készítő czég és Domány József aradi borkereskedő. (Mindketten Magyarország külön czimerét, mint udvari szállítók.) Neumann testvérek aradi szeszgyáros és gőzmalomtulajdonos czég, Ransburg M. és fia aradi borkereskedő-cég, Széchenyi gőzmalom Aradon. (Mindhárman az ország külön czimerét.) A czimer használatára specziális engedélyt (bizonyos megszorítással) kaptak: Az első aradi hadász-betegsegélyző-egylet) külön czimert kardbojton) és Pankota mezőváros önkényes tűzoltókara (külön czimert sisakjelvényül.

— A Jakabffy-birtok. A kunágotai földvélteli társaság — mint nekünk írják — a Jakabffy Miklós és Géza-féle kupai birtokok felosztásának eszközésével Török Lajos aradi mérnököt bizta meg, a ki a budapesti orsz. kat. térképtárból Kupa-pusztá hiteles térképét már meg is kapta.

— Tűzoltó grófkisasszony. Csütörtökön Ó-Kigyóson Wenckheim Frigyes gróf birtokán egy nagy kazal szalma gyuladt ki. A legnagyobb veszélyben egyszerre lóháton megjelent az egyik grófkisasszony és maga is buzgálkodott a tűz eloltása körül, mi végre sikerült is.

— Rablás. Csűrár Kocson bankuti lakos ittas fővel ballagott hazafelé. Az utcán megtámadta két kóbor cigány Gázsi Tódor és Csűrár Nucsu s elrabolták a szüre belső zsebéből 75 frtját. Csak épen annyi idejük volt, hogy a pénzen tudadjanak, mert a csendőrség elcsipte őket és bekísérte a vizsgálóbírószághoz.

— Feloldott vesztegár. Az aradi közlegelőn járványszerűleg fellépett száj- és körömfájás folytán a város területére elrendelt zárlatot a járvány teljes megszűntére való tekintettel tegnap oldotta fel a polgármester. — A vesztegár feloldásáról a szomszédos községek végzésileg értesítettek.

— Öngyilkosság a mozdony alatt. Mészáros Kovács háza a tegnapelőtt reggeli vonat megérkezésekor azt vették észre, hogy az állomáshoz közeli hidnál egy 15—18 éves pástorfiu fekszik holtan. Az állomás személynézete rögtön a helyszínére sietett s konstataálta, hogy a vonat kerekei a fiu fejét metasztették el, mely az árokba gurult. A vizsgálat megindított.

— Vörös kakas Csicséren tegnap ismeretlen okból kigyulladt és leégett Sztojanesz Gligor háza. A kár 200 frt. A ház biztosítva volt.

— Eltűnt leány. Argyelán Szida 9 éves murányi születésű leány egy hét előtt nyomtalanul eltűnt gyámjának Közép-utca 7. lakásáról. Az eltűnt leányt Aradon dobszóval keresik, s ha ez a kutatás eredményre nem vezetne, országsszerte való köröztetését is el fogják rendelni. Nincs kizárva az sem, hogy a gyermek szerencsétlenül jart.

— Hogy csinálhatunk jó ivóvizet? Párisban a Pasteur-féle intézetben dr. Christ már kísérletet tett annak megállapítására, hogy benne a fertőző betegségek bacillusai elpusztuljanak. Az eredmény az, hogy egy liter vízben a kolera bacillusait 6 deczigramm citromsav egy negyedóra alatt mind elpusztítja; a tifusz bacillusainak megöléséhez azonban 9 deczigramm citromsav kell. Hogy tehát járványok idején teljesen tiszta, egészséges vizünk legyen, elegendő minden liter vízben 1 gr.nyi citromsavat felolvasztani s négy óráig állva hagyni. Az ilyen víz kitűnő ital s borral is vegyithető, a mellett pedig olcsón állítható elő, a mennyiben 1 kilogram citromsav 1 frt 50 krba kerül. Az ilyen koleras világban igen jó ezt tudni s alkalmazni.

— Egy hír. Egy hír szárnyalt tegnap Aradon. Afféle titkos hír. (Tehát mindenki tudja.) Afféle láthatatlan hirmadár. (Tehát minden ablakon beröppöl.)

Arról van szó, hogy egy férjes aradi uriember (a férjes emberekről mindig több hír jár, mint a nőtlenekekről), aki bolondulásig szerelmes — a szobalányába, rajta kapta a sógorát, amint az imádott hamis cziczával félreismerhetlenül csókolózott.

Egy kíváncsi meg is interpellálta, a család egy belső barátja:

— Te igaz ez a hír, hogy —

Jó barátja a férjnek, aki örvöngésig szerelmes a szobalányába, megcsóválta a fejét:

— A legnagyobb mértékben talzott. Nem a szobalányát találta, hanem a — feleségét.

— Birtokvétel. Apáczs község, mint erkölcsi testület megvette az Ujhelyi Lipót földbirtokos tulajdonát tevő 856 hold apáczai birtokot 484.480 frt örökárért.

— A primás cselédje. Kádár János cigányprimás a mikor lefeküdt 20 frtját a nadrágzsebébe rejtette s mikor felébredt, nem találta sehol. Nem tudta kisütni, hogy hova lehetett. A talányt Nyáry kapitány fejtette meg. Volt neki ugyanis egy Szász Sándor nevű cselédje, a ki az ablakon járt be hozzá tisztogatni s ez az ur takarította ki a primás zsebéből a 20 forintot. Tagad. A vizsgálat folyik.

— Áruló vízszinmérők. Novácsék János a magyar aszfalt társulat munkása felháborodott a vagyonkülönbség ellen s hogy felháborodásának tetteivel is kifejezést adjon, gazdájától Pósszert Jánostól elemelt 2 drb 10 frt értékű vízszinmérőt s árulgatta a piacon. Az egyiket már tudott, mikor a rend éber öre gyanusnak találta, kérdőre vonta és bekísérte. Novácsék tagadja, hogy azon az egy műszeren kívül, a melyet nála megtaláltak még egy másikat is lopott volna. Mi haszna? Atkisérik a vizsgálóbírószághoz.

— Zalogházi árverés lesz ma Weisz Dávid zálogházában, mire az érdeklődőket e helyen is figyelmeztetjük.

A kolera a fővárosban.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, október 3.

Hét újabb áldozata fekszik kiterítve, holtan, a gyilkos ázsiai betegségnek, tizenhét ózan pedig remény és kétség között várják állapotuk jobbrafordulását a kolera barakban. A fő- és székváros tanácsa e közben rendkívüli ülést tart, hogy most intézkedjék azokról a dolgokról, a melyek jó részéről már réggen kellett volna. Elhatározták, hogy még egy szükséglakást rendeznek be, nehogy ujra megessék az a szegény, a mi csak tegnap keltett általános megbotránykozást, hogy a kolera betegek től inficiált házakból kiköltöztetett lakókat szélnek kelljen eresztetni.

A halottak ezek: Rosenzweig Regina szolgáló, a ki tegnap éjjel, beszállítása után csakhamar meghalt. A szódai Gáspár munkás, Gabrova Zsófia mosónő, Heiszler Irén zeneakadémiai növendék, Hargerdorfer János esztergályos, Nagy István napszámos és Schmidt János munkás, a ki Erdélyi-utcai lakásáról történt beszállítása után nemsokára kisenvedett.

Az új betegek, a kiket ma délután négy óráig vittek be a barakba, a következők: Szabó Lajosné, vasuti munkás felesége, verseny-utca 22. szám, Adám Benő napszámos, a kiket a Rudolf-rakpartról vitték be igen súlyos állapotban, Kassai József asz-

talos, nefelejts-utca 59. szám, Schwarcz Edéné napszámosasszony, százház-utca 3. szám, Schildmayer József napszámos, Bem-utca 6. szám, Rezső József munkás, Illés-utca 10. szám, Spitz János napszámos, Erdélyi-utca 15. szám, Oléva Orbán munkás, Szerdahelyi utca 20. szám, Zbolic György munkás, felső-erdősor 56. szám, Györfi Gergely munkás, Viola-utca 20. szám, Horváth József munkás, Nagy János-utca 20. szám, Kucskován József, Kun-utca, dologházi kórház.

A kolera hivatalos konstataálása nagy ijedelmet okozott a főváros közönségének egy részénél, a minek egyik oktatás bizonyosága az is, hogy vasárnap reggel tömegesen keresték föl a Margit-szigetet s kilencz órakor már lefoglalták a szigeten levő fogadók valamennyi szobáját. A szigeten ugyanis jobban kikerülhetőknek vélik az odaköltözők a járványt, részint az izolálás, részint az ártézi kut kitűnő víze miatt.

Hymen.

Halászi Béla dr. aradi kir. törvényszéki jegyző tegnap délelőtt 11 órakor esküdtött örök hűséget a minoriták templomában Fischer Miklós kir. törvényszéki bíró hájos és szeretetreméltó leányának Erzsikének.

Faludy Károly apáczai jegyző eljegyezte özv. Kalesné urnőt, báró Malcomes Ilona kedves és fiatal leánykáját, Melánia kisaszonny, báró Malcomes Jeromos miniszteri tanácsos unokahugát Kevermesen.

Egyletek, Társulatok.

— A „Kölcsi-Egylet” kedden október 4-én délután 5 órakor saját helységében választmányi ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztáros jelentése a pénztár állapotáról és a tagok számáról. 4. Jegyzőkönyvek hitelesítése. 5. S. Horváth Jánosné övönő kérvénye segély tárgyában. 6. Új tagok fölvétele. 7. Indítványok. Arad. 1892. okt. 1-én. Szöllősi Károly.

— Felhívás. Az „aradi tornaegyesület” kebelében szervezett vívótanfolyam a mai nappal megnyílik. A vívóórak hetenként háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton este 6—7 óráig tartatnak. Felhívom az egyesület azon tisztelt tagjait, akik ezen vívótanfolyamban résztvenni óhajtanak, hogy a beiratás végett jelentkezni sziveskedjenek. Arad, 1892. október 3. Elnöki megbízásból: Nagy Sándor, titkár.

Színház.

A csikós.

A vasárnapest örömmel győzött meg bennünket arról, hogy az új szezonban sikeres népszínmű-előadásokat fogunk látni.

„A csikós”. ez a jó, régi darab ment s daczára, hogy Somlóné — nem tudjuk, mi okból — nem töltötte be pajzán csacsogással s gyújtó tüzes nótákkal a házat: még sem lehet kifogásunk a karikacsapásra menő, kitűnő előadás ellen.

Kézdi Juliskának (Rózi) használt a váradi levegő. Egész elfogadható primadonnává nőtte ki magát. Szépen énekel, bár néha még nem egész biztonsággal. Mozdulatai azonban elég elevenek.

Violán (Andris) óriási haladást láttunk s mondhatjuk, hogy népszínmű énekesnek határozottan beválik. Szerepét nagyon jól alakította minden jelenetben, hangja csengőbb, ércesebb, mint tavaly volt. Csaknem minden dalt ujránzia kellett.

Pompás volt Vedress Benczéje, Sz. Németh pedig valósággal exzellált az öreg csikós kitűnően megjátszott szerepében. A keretből még Csátárt (Kis Bálint), Sziklayt (Georges) és Parányit (Torkosi) emelhetjük ki. A részegasszony-jelenetet daczára, hogy Gondáné, Margó Zelma és Pósfay Ella játszták, egy cseppet sem sikerült, sőt meglehetősen rosszul, unalmasan ment.

Zsufolt karzat, de a földszint még — üres. Hja, forró a színházban az ájjer!

— A haramiák. Schiller öt felvonásos trágédiája ment tegnap este kis közönség előtt

Felelős szerkesztő: Vásárhelyi Béla.

**Az aradi polg. takarékpénztár-részv.-társ
forgalmi kimutatása 1892. szept. hóról.****Takarékpénztári bevételek.**

Álladékok múlt hó végén	frt 1.078.185-75
Betétel folyó hóban	105.932-09
Összesen	frt 1.184.097-91
Visszaizetés ugyanazon idő alatt	114.634-47
Álladékok folyó hó végén	frt 1.069.463-37

Folyó számla bevételek.

Beizetés múlt hó végéig	frt 141.646-23
" folyó hóban	30.863-69
Összesen	frt 165.509-92
Visszaizetések e hó folyamán	frt 25.270-50
Összes takarékbetét	frt 150.249-42

Kötelező takarékpénztári bevételek:

Álladékok m. hó végéig	frt 2.308-92
Betétel folyó hóban	frt 158-—
Összesen	frt 2.464-62
Visszaizetések f. hó folyamán	frt 56-89
Álladékok f. hó végén	frt 2.407-73
Összes betéti álladékok	frt 1.222.120-62

Váltószámlák.

Tárczaálladékok múlt hó végén	frt 785.851-89
Leszámlázott folyó hóban	299.218-16
Összesen	frt 1.085.070-05
Beváltott és visszleszámlázott ugyan-	
azon idő alatt	492.190-96
Tárczaálladékok folyó hó végén	frt 692.879-09

Előlegek értékpapírokra:

Álladékok múlt hó végén	frt 273.269-87
Új előlegek folyó hóban	frt 17.631-54
Összesen	frt 290.901-41
Visszaizetés ugyanazon időszakban	frt 9.544-78
Álladékok folyó hó végén	frt 291.356-63

Jelzálog-kölcsönök:

Álladékok múlt hó végén	frt 988.181-20
Engedélyezett és kifizetve f. hóban	frt 55.750-—
Összesen	frt 723.931-20
Visszaizetés ugyanazon időszakban	frt 5.798-—
Álladékok folyó hó végén	frt 718.133-20

Pénzforgalom:

Álladékok múlt hó végén	frt 19.052-48
Bevételek folyó hóban	frt 685.590-69
Összesen	frt 704.623-15
Kifizetett ugyanazon időszakban	frt 700.059-62
Készlet folyó hó végén	frt 4.583-53

Arad, 1892. szept. hó 30-án.

Az aradi polgári takarékpénztár
igazgatósága.**Az aradi takaré- és segélyegylet mint szövet-
kezet forgalmi kimutatása 1892. szeptember
haváról.****Törzsbetétek:**

Álladékok múlt hó végén	frt 69.461-11
Beizetések folyó hóban	frt 2.081-75
Összesen	frt 71.542-86
Kifizetések folyó hóban	frt 71.542-86
Álladékok folyó hó végén	frt 71.542-86

Leszámlázott üzlet:

Álladékok múlt hó végén	frt 71.326-60
Leszámlázott folyó hóban	frt 17.317-—
Összesen	frt 88.643-60
Beizárt folyó hóban	frt 16.282-—
Álladékok folyó hó végén	frt 72.881-60

Előlegek költségekre és zálogokra:

Álladékok múlt hó végén	frt 9.369-50
Előlegek folyó hóban	frt 1.407-—
Összesen	frt 10.776-50
Beizárt folyó hóban	frt 1.372-—
Álladékok folyó hó végén	frt 9.404-50

Pénztár-forgalom:

Álladékok múlt hó végén	frt 1.317-81
Bevételek folyó hóban	frt 22.189-24
Összesen	frt 22.507-10
Kiadások folyó hóban	frt 20.966-71
Álladékok folyó hó végén	frt 1.550-39

Arad, 1892. okt. 1.

Az igazgatóság.

**Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
forgalmi kimutatása 1892. szept. haváról.****I. Bevételek.**

Álladékok múlt hó végén	frt 2.796.036-89
Betételek folyó hóban	frt 370.819-79
Összesen	frt 3.166.856-68
Visszaizetések folyó hóban	frt 191.010-16
Álladékok folyó hó végén	frt 2.998.598-17

II. Leszámlázott.

Váltótárcza-álladékok múlt hó végén	frt 1.807.046-78
Leszámlázott váltók folyó hóban	frt 711.693-19
Összesen	frt 2.518.739-96
Beizárt váltók folyó hóban	frt 590.252-28
Váltótárcza-álladékok folyó hó végén	frt 1.928.487-67

III. Előlegek költségei.

Álladékok múlt hó végén	frt 1.512.651-38
Előlegek folyó hóban	frt 753.68-48
Összesen	frt 2.265.739-87
Beizárt előlegek folyó hóban	frt 700-198-—
Álladékok folyó hó végén	frt 1.565.521-87

IV. Jelzálogos kölcsönök.

Álladékok múlt hó végén	frt 687.755-65
-------------------------------	----------------

Előlegek folyó hóban	frt 18.360-—
Összesen	frt 706.115-65
Törlesztett folyó hóban	frt 6058-—
Álladékok folyó hó végén	frt 700.057-65
V. Pénztár-forgalom.	
Álladékok múlt hó végén	frt 35.406-84
Bevételek folyó hóban	frt 2.363.948-28
Összesen	frt 2.399.355-12
Kiadások folyó hóban	frt 2.300.687-37
Pénztári álladékok folyó hó végén	frt 98.667-25

Arad, 1892. szept. 30-án.

Az igazgatóság.

**Az aradi ipar- és néphank forgalmi kimu-
tatása 1892. évi augusztus hónapra.****Takarékpénztári bevételek:**

Betét-maradvány múlt hó végéről	frt 1.500.481-66
Folyó hóban betét	frt 232.329-08
Összesen	frt 1.732.810-74
Visszaizetés betét folyó hóban	frt 285.913-49
Betét-maradvány folyó hó végével	frt 1.446.897-25

Váltó-tárcsa:

Álladékok múlt hó végével	frt 688.825-77
Leszámlázott folyó hóban	frt 367.939-30
Összesen	frt 1.056.765-07
Beváltott és forgatott	frt 432.510-99
Marad tárcza-álladékok f. hó végével	frt 624.254-08

Aradi hitel-egylet:

Álladékok múlt hó végével	frt 238.306-37
Folyó hóban adott kölcsönök	frt 4.469-—
Összesen	frt 242.775-37
Törlesztett folyó hóban	frt 2138-—
Álladékok folyó hó végével	frt 240.637-37

Előlegek költségei:

Álladékok múlt hó végével	frt 507.820-97
Folyó hóban új előleg adótt	frt 55.878-11
Összesen	frt 561.699-08
Ebből visszaizetés folyó hóban	frt 69.719-84
Álladékok folyó hó végével	frt 491.979-24

Jelzálog-kölcsönök:

Álladékok múlt hó végével	frt 199.247-—
Új előleg folyó hóban	frt 50.800-—
Összesen	frt 250.046-—
Visszaizetés folyó hóban	frt 8.600-—
Álladékok folyó hó végével	frt 246.447-—

Pénztár:

Maradvány múlt hó végével	frt 28.662-39
Bevétel folyó hóban	frt 1.856.523-35
Bevétel összesen	frt 1.884.186-22
Kiadás folyó hóban	frt 1.359.664-64
Pénztármaradvány folyó hó végével	frt 24.501-58

Arad, 1892. szept. 30-án.

Az igazgatóság.

**Nemesített
gyümölcsfa-eladás.**

A paulis-barackai állami amerikai szőlőtelepen létesíteni szándékolt faiskola felosztattván, az 1, 2 és 3 éves **nemesítések olcsó áron eladottnak.**

Miről a venni szándékozók azzal értesítettnek, miszerint ez iránti igényeiket a ménesi m. k. vinczellériskola igazgatóságánál **f. év november hó végéig** jelentsek be, mert a később tett jelentkezés nem lesz figyelembe vehető.

Ugyanott tekinthető meg a fajjegyzék és nyerhetni az ár iránt felvilágosítást. Ménés, 1892. október hó 1-én.

**A m. k. vinczellér iskola
igazgatósága.**

11765 | 892.

742 3—3

Hirdetmény.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. évi szeptember hó 7-én 58692. sz. a. kelt körrendeletével a sertésstrágya vasuton való szállításának szabályozása tárgyában 1889. évi június hó 7-én 29122. sz. a. kiadott rendelet 4. és 5. pontjában foglalt és még ugyanazon évben módosított határozmányát egész terjedelmében fennállónak s annak a további intézkedéseiig való újbóli alkalmazását rendelvén el, minél fogva közhírré teszem, hogy a sertésstrágya tulajdonosok, illetve sertésszállás birtokosok kötelesek a vasuton elszállított sertés trágyájukat a melegebb időszakban az esetre, ha az a vasut mellől 8 nap alatt a rendeltetési helyre el nem távolíttatnék, avagy ha a trágya gyűjtő helyen rakatnék le, ahol bizonytalan időre fekvő maradna, nemcsak 5 cm. vastag

földréteggel betakarni, hanem előbb a sertés trágyát 0,50, 1,0 mtr. mélyre ástott s mint egy 20 mtr. széles gödörbe elhelyezni, szalmával befedni és ennek megtörténtével azt 5 cm. földréteggel betakarni.

Miről az érdekelteket azon hozzáadással figyelmeztetem, hogy a jelen rendelet pontos végrehajtását saját közegeimnél fogom ellenőriztetni s a netáni mulasztokat az 1876. XIV. t.-cs. 7. §-ában előírt pénzbírsággal sújtandom.

Kelt Aradon, 1892. szeptember 23. a város kapitányi hivatala, mint I.-s fokú egészségügyi hatóság.

Sarlot
főkapitány.

15539 | 892.

736 3—3

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségének 1892. évre vonatkozó költségeloirányzat a tanácsnak és a hármass bizottságnak véleményes jelentése, úgy a bevétel és kiadás tétteleit felvilágosító mellékletek a f. év szeptember hónap 24-ik napjától kezdve folyó évi október hónap 8-ik napjáig bezárólag a tanácssteremben közszemlére kitétetik.

Szabadságában áll azt az adózó polgároknak megtekinteni és arra észrevételeiket a folyó évi október. 13-án tartandó rendes közgyűlés előtt 4 nappal a tanácshoz betérjeszteni.

Arad, 1892. szeptember 23.

**Arad sz. kir. város
tanácsa.**

M. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetőség.
23385. sz. 720 3—3

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Zimony állomásán 1893. évi február hó 1-től megüresedő vendéglő üzletnek ugyanazon naptól számított három évi időtartamra azaz 1896. évi február hó 1-ig terjedő bérlete iránt ezennel pályázat hirdetik, mely nyilvános tárgyaláson felbontandó ajánlatok útján döntetik el.

Minden ajánlatnak 50 kros bélyeggel ellátva és okmányokkal felszerelve kell lennie, a borítékra pedig a következő felirat irandó: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Zimony állomásán levő vendéglő üzletre 23385. számhoz.”

Az ajánlatok borítékba zárva és lepecsételve 1892. évi november hó 3-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége titkári hivatalához címezve posta útján térti vevény mellett nyújtandók be, bántópenz fejében pedig 200 azaz kétszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Budapesten 1892. november hó 2-án déli 12 óráig letendő vagy posta útján is beküldhető.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebbi utolsó s a névértéket meg nem haladó napi árfolyam szerinti értékben számíttatnak.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és kereskedelmi osztályában (külső kerepesi-ut II. ház II. emelet 25. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, mert is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy a feltételeket ismeri s azokat magára nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadja.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhasson.

Budapest, 1892. szeptember 15-én.

Az üzletvezetőség.

37062 | I. sz.

721. 2—3.

M. kir. államvasutak bpest-dunabalti üzetv.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzetvezetősége az alábbi táblázatban foglalt anyagokat jövő 1893. évi január hó 1-től egy, esetleg — a kőolajat kivéve — három évre vagyis 1895. év végéig biztosítani kívánja és ezen anyagok szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet:

Anyag- lajstrom	T á r g y		Egység	Egy évi szükséglet	Jegyzet
	osztály	tétel			
	s z á m				
IV.	4	Csepü	q.	220	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
"	8	Faggyu	"	20	
"	23	Jutefonál	"	220	
"	38	Kőolaj	"	1200	
"	52	Tisztított ásvány-olaj	"	70	Két-két üvegben egy-egy kilogramm küldendő be minta gyanánt
"	57	Henger kenő olaj	"	15	
"	67	Felpárolt ásvány-olaj	"	700	
"	69	Lepárolatlan vulcan-olaj	"	800	
"	71	Lepárolt ásvány-olaj	"	650	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
XIII.	44	Tisztított kender	"	50	
"	164	Rézgálicz	"	65	

A fentebbi táblázatban foglalt mennyiségek csak a megközelítő évi előirányzatot képezik, ennél fogva az üzetvezetőség fenntartja magának azon jogot, hogy a kirótt mennyiségnél egyenlővel többet vagy kevesebbet is szállíttathasson. A szállítások a 129381 | 91 szám alatti általános és a fentebbi anyagokra vonatkozó különleges szállítási feltételek alapján eszközölendők.

Ezen feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73. sz. II. em.) vagy pedig az üzetvezetőség általános osztályánál (anyag és leltárbeszerzés Budapest, VI. Teréz-körút 62. sz. I. em. 9. ajtó szám) a hivatalos órákban naponta megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárnál posta útján is megszerezhetők, meg egyezvén hogy a különleges szállítási feltételekért 15 kr. az általános feltételekért pedig 25 fizetendő.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy az illető szállítási feltételeket ismeri és egész terjedelmükben elfogadja.

Az üzetvezetőség fenntartja magának a jogot hogy addig is, míg az ajánlatok felett döntőleg határozna, egyes ajánlkozóknál az ajánlati árban megrendeléseket tehesse.

Az illető ajánlkozók ezen megrendeléseket teljesíteni köteleztetnek, a nélkül azonban, hogy ebből folyólag valamely anyag szállításának átengedését követelhetnének.

Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen hogy ajánlattevő — ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti — ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

Az ajánlatban minden kizáró módon megnevezendő azon gyár vagy termelési hely, hol az ajánlott anyag készített vagy termeltetni fog és fenntartja magának az üzetvezetőség azt a jogot, hogy kiküldött közegei által arról bármikor meggyőződést szereshessen.

Mindazon cégek melyek a magy. kir. államvasutakkal szállítási viszonyban mindeddig nem állottak, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt az ajánlathoz csatolni.

Minden ajánlott cikkre nézve világosan megemlítendő hogy hazai vagy külföldi gyártmány avagy termelés-e, illetőleg vajon hazai vagy külföldi származásu nyers anyagból készült-e?

Az anyagok származását ajánlattevő azon hazai kereskedelmi és iparkamara által kiállítandó bizonyítvánnyal tartozik igazolni, melynek kerületében a termelési vagy gyártási hely fekszik.

Mindegyik szállító köteles a munkaképtelenné vált, vagy elhalt és nyugdíjigényre nem jogosított magy. kir. államvasuti alkalmazottak illetőleg azok családtagjai segélyezésére létesített alaphoz szállításai után érdembe hozandó összegek 1°/₁₀₀ (egy tized) százalékával hozzájárulni, mely járulék a számlák kifizetése alkalmával levonásba fog hozatni.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külszimmal:

«Ajánlat 37062 | 92 számhoz» 1892. évi október hó 25. napján déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzetvezetőség I. általános osztályának vezetőjénél nyújtandók be, vagy hozzá posta útján küldendő be.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1892. október hó 24-én déli 12 óráig a budapest-dunabalti üzetvezetőség gyűjtő pénztáránál (VI. Teréz-körút 62. sz. a.) letendő.

Az értékpapírok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizenégy napnál nem régebbi utolsó árfolyam szerint, de sohasem a névértéken felül számíttatnak.

Az ajánlatban a megtörtént letét megemlített, az arról nyert letéti elismervény azonban az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlati árak a táblázatban kitüntetett egységek szerint tisztán és olvashatban számban és betűkben kiírva és esetleg vámmintve a magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzetvezetőség vonalainak valamely az ajánlatban határozottan megnevezendő állomásra teendő, kikötötték azonban hogy az átvétel kizárólag a budapest-nyugoti szertárban történjék és az anyagok szállító által a megrendelés alkalmával említett szertár címe alatt adassanak fel.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok melyek nem a kitűzött határidőben érkeznek, vagy táviratilag tételnek, ugyancsak oly ajánlatok, melyek lényeges részükben javításokat vagy vakarásokat mutatnak fel, végre melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre egyáltalán nem számíthatnak.

Az üzetvezetőség fenntartja magának a jogot hogy az ajánlók közt tekintet nélkül az arra szabadon választhasson, továbbá hogy az azok által ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész mennyiség szállítását is átengedhesse olyformán, hogy azok az ily részbeni szállítást is elfogadni köteleztetnek, hacsak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték, és végre hogy e cél elérésre bármily más intézkedéseket is tehesse.

Budapest, 1892. szeptember hóban.

A magy. kir. államvasutak
budapest-dunabalti üzetvezetősége.

M. kir. államvasutak B pest-déli üzetvezetősége.

22322 | 1892.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzetvezetősége az 1893. évben esetleg további 2 éven át saját vonalai részére szükséges kőolaj, lepárolt ásvány kenő olaj, csepü, jutefonál, faggyu, ásvány hengerkenő olaj, vulcan olaj, tisztogató ásvány olaj, rézgálicz és tisztított kender szállítását biztosítani óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi október hó 25-én déli 12 óráig benyújtandók, a bánatpénz pedig folyó évi október hó 24-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a szállítandó mennyiségek valamennyi üzetvezetőségnél megtekinthetők, illetve megtudhatók.

Ezen feltételek a budapest-déli üzetvezetőség (külső kerepesi-ut nyugdíjházcsoport 2. sz. ház) által díjtalanul kiszolgáltatnak, esetleg kívánatra posta útján megküldetnek.

Az általános és különleges szállítási feltételek szintén megtekinthetők valamennyi üzetvezetőségnél, ezek azonban csak a megállapított árak lefizetése mellett szerezhetők meg a m. kir. államvasutak igazgatóságának nyomtatványtárától (Budapest, Andrássy-ut 73—75. sz.)

Az általános feltételek ára 25 kr., a különleges feltételek 15 kr.

Budapest, 1892. szeptember hó.

Budapest-déli üzetvezetőség.

104546 | 92. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Osztrák-magyar közszénforgalom.)

A vasuti és közlekedési közlöny f. é. június 27-én megjelent 77-ih számában ad 73342 | CII. számú hirdetménnyel a fenti forgalomban érvényes 4-ik füzethez Dombráur és Karwin állomásokról Bécs á. v. t. állomásra szállítandó ásvány-szén, coaks és szénvályogküldemények nézve f. é. augusztus hó 1-re kihirdetett 1. számú helyett új 4-ik számú füzet fog f. é. szeptember 15-ével életbe lépni.

Budapesten, 1892. aug. hóban.

A m. kir. államvasutak,

egyszersmind a részes vasutak nevében.

M. kir. államvasutak bpest-jobbparti üzetvezetősége.

32207. sz.

724 1—3

Hirdetés.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a 'győr-gyánafalvai vonalon, Mezölak- és Kis-Czell állomások között létesített Vinár rakodó állomás f. évi szeptember hó 20-án a kocsirakományu teherforgalomra a következő korlátozással megnyitattik:

1. Ezen állomáson a kocsirakományu teherárak rakározása nem engedtetik meg, s azoknak be- vagy kirakása közvetlenül a fuvarszekerekről, vagy azokra, a vasuti kocsik rendelkezésre bocsátásától számított díjszabás szerű rakodási idő alatt, a teljesítményért minden megtérítésre való igény kizárásával, a fél által eszközölendő.

Ezen rakodási idő túllépése esetén az általános díjszabási határozmányokban (I. rész) megszabott kocsik késedelmi illeték szedetik be.

1. Ezen állomáson élő állatok vagy egyéb oly árak fel- és leadása, melyeknek be- vagy kirakásához külön berendezések vagy segédeszközök igényeltetnek, nem eszközölhető.

Az árak berakásához szükséges kocsik 24 órával előbb irásbelileg rendelendők meg.

3. Az ezen állomáson fel- vagy leadásra kerülő kocsirakományu teherárak nézve a szállítási díj kiszámítása helyi árudíjszabásunkban, a díjszámítás tekintetében megállapított általános határozmányok mérvadása szerint, ezen állomás közvetlen kilométer távolságának alapul vételével eszközöltetik.

Budapest, 1892. évi szeptember hó 20-án.

Az üzetvezetőség.